ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ประสบการณ์การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ผู้เขียน นางศศิธร ช่างสุวรรณ์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ คร. พิกุล บุญช่วง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. พวงพยอม ปัญญา กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยมักมีความพิการหลงเหลืออยู่ ต้องใช้เวลาใน การฟื้นฟูสภาพ และการดูแลอย่างต่อเนื่อง สมาชิกในครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วย และต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันเป็นผลมาจากภาวะของโรคหลอดเลือดสมอง การวิจัย เชิงพรรณนาโดยประยุกต์วิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายประสบการณ์ การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย ผู้ให้ ข้อมูลเป็นผู้ดูแลที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยในฐานะ ญาติและเป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวน 8 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2545 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2546 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน จะเกี่ยวข้องกับการจัดการตนเองของผู้ดูแล และการจัดการในฐานะผู้ดูแล สามารถสรุปข้อค้นพบได้ เป็น 3 ประเด็นคือ 1) การปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต 2) การได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากสังคม และ 3) การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยในด้านกิจวัตรประจำวันและที่เกี่ยวเนื่องกับความเจ็บป่วย ซึ่งผู้ดูแล มีเหตุผลของการจัดการตนเองเพื่อการดูแลผู้ป่วยสืบเนื่องจากความรัก ความผูกพัน ความเห็นอก เห็นใจ และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นค่านิยมบรรทัดฐานของสังคมไทย ส่วนการจัดการใน ฐานะผู้ดูแลเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ดูแลเข้าใจในธรรมชาติของโรคหลอดเลือดสมองว่าผู้ป่วยอยู่ในสภาพ ที่ต้องการการพึ่งพาช่วยเหลือ ร่วมกับการมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้ป่วย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสบการณ์การดูแลของ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเตรียมผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วย อย่างต่อเนื่องที่บ้าน ตลอดจนเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแนวทางการดูแลติดตามเยี่ยม บ้านของทีมสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved Thesis Title Caregiving Experiences Among Caregivers of Stroke Patients

Author Mrs. Sasithorn Changsuwan

Degree Master of Nursing Science (Medical and Surgical Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associated Professor Dr. Pikul Boonchaung Chairperson
Assistant Professor Dr. Paungpayom Panya Member

ABSTRACT

Stroke is the chronic illness leading to irreversible disabilities which required long term care for rehabilitation and continuing care. Family members, have to play important role in taking care of stroke patients, and also faced with many changes as a result of disease conditions. The purpose of this descriptive study, adopted qualitative research data collection, was to describe the caregiving experiences perceived by caregivers of stroke patients in the Thai socio-cultural context. Informants were family members who provided care to stroke patients at home. Eight caregivers were recruited by purposive sampling. Data were collected from June 2002 to February 2003 by in-dept interview and non–participant observation. Data were analyzed by content analysis.

The results of this study revealed that caregiving experiences as perceived by caregivers were related self management of caregivers and their management as a caregiver role. The findings could be grouped into three themes; 1) adjusting their lifestyles, 2) gathering social support, and 3) caring for patients' daily living and their related illness. The informants indicated their reasons for caregivers' self management as being love, sympathy, attachment and their responsibility as a result of Thai tradition and values. The informants further indicated the reasons for assuming the caregiving role was related to their understanding regarding the nature

of stroke and that the patient needed help. Moreover, they expressed a good attitude towards caring for patients.

Results of this study, hence provided a better understanding of caregiving experience as perceived by stroke caregivers. This information can be applicable as basic information to prepare caregivers for home care and provided foundation to develop a guideline for efficient home visit procedures.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved